

**UCHWAŁA NR XXVII/155/2012
RADY MIEJSKIEJ BORKU WLKP.
Z DNIA 28 GRUDNIA 2012 ROKU**

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2013 oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2013.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2012r., poz. 1356) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2012r., poz. 124) Rada Miejska Borku Wlkp. uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2013 stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2013 stanowiący załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Borku Wlkp.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 roku.

Załącznik nr 1 do uchwały
Nr XXVII/155/2012
Rady Miejskiej Borku Wlkp.
z dnia 28 grudnia 2012r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2013

§ 1

Diagnostyka problemów alkoholowych

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2012 rok określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Spożywanie alkoholu jest najbardziej rozpowszechnionym zachowaniem ryzykownym wśród nastolatków (badania ESPAD, HBSC, badania mokotowskie). Choć jak wskazują badania, zdecydowana większość uczniów w wieku lat 15 i 17 należy do grona konsumentów alkoholu, to po gwałtownym wzroście spożywania alkoholu przez młodzież w latach 1989-2003 zaobserwowano spadek spożycia wśród uczniów młodszych oraz stabilizację w grupie młodzieży starszej. Należy jednak zwrócić uwagę na wzrastającą liczbę pijących alkohol dziewcząt i młodych kobiet. Wskaźniki spożywania alkoholu przez dziewczęta dążą do zrównania się ze wskaźnikami osiąganymi przez chłopców. Konsumpcja alkoholu przez polską młodzież kształtuje się na średnim poziomie w porównaniu z resztą Europy. Według badania ESPAD z 2011r. aż 87,3% uczniów młodszych i 95,2% uczniów starszych spożywało alkohol chociaż raz w ciągu całego swojego życia. Badani stwierdzili, że mimo spadku dostępności napojów alkoholowych jego nabycie jest nadal bardzo łatwo dostępne. Na uwagę zasługuje także wzrost przyzwolenia dorosłych na spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie, przy czym chłopcy są w tym względzie traktowani bardziej liberalnie niż dziewczęta. Badania ESPAD wykazały także, że dwa razy więcej młodych osób pije alkohol niż pali papierosy. Młodzież najczęściej sięga po piwo (57%), rzadziej po wódkę (41%) czy wino (26%). Przyjmując, że w Europie ok. 5% dorosłych mężczyzn i 1% dorosłych kobiet uzależnia się od alkoholu, liczbę osób uzależnionych w Polsce można oszacować na ok. 700-900 tys.

Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów wiąże się z jego spożywaniem.

W całej Europie picie alkoholu jest odpowiedzialne za 1/4 wszystkich nagłych zgonów młodych ludzi pomiędzy 15 a 29 rokiem życia. Corocznie z przyczyn bezpośrednio i pośrednio związanych z używaniem alkoholu, umiera w Polsce kilkanaście tysięcy osób, z czego połowa przypada na zgony spowodowane bezpośrednio picciem alkoholu.

Alkohol etylowy zawarty w winie, piwie, jak i w wódce spożywany przez kobiety w ciąży wpływa negatywnie na rozwój płodu. Najpoważniejszym uszkodzeniem płodu związanym ze spożywaniem alkoholu przez ciężarną jest płodowy zespół alkoholowy (FAS). Jego efektami są: mała masa urodzeniowa, opóźnienia wzrostu, obniżenie odporności, uszkodzenia układu nerwowego. Badania przeprowadzone przez GIS w 2009 roku wykazały, że 14% ankietowanych kobiet przyznało się do picia alkoholu w czasie ciąży. Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie profilaktyki picia alkoholu przez kobiety w ciąży sprawiło, że wzrosła świadomość kobiet, iż wypijanie nawet niewielkich ilości alkoholu może wywierać szkodliwy wpływ na płód (82% respondentek).

Nadal duży zasięg ma zjawisko sprzedaży alkoholu nieletnim. Badania ESPAD przeprowadzone w roku 2007 wykazały, że na pytanie o ocenę dostępności substancji psychoaktywnych młodzi ludzie odpowiedzieli, że spośród tych substancji napoje alkoholowe są najłatwiejsze do zdobycia.

Członkowie rodzin z problemem alkoholowym są grupą ryzyka, która jest szczególnie narażona na przemoc. Należy jednak pamiętać, że przemoc może mieć miejsce zarówno w tzw. rodzinach dysfunkcyjnych, jak i w rodzinach o wysokim statusie społecznym, w których z pozoru nie ma większych problemów.

Badania pokazują, że co trzeci Polak (36%) przyznaje, że przynajmniej raz doświadczył którejkolwiek z form przemocy. Nieco mniej, bo 30% badanych doświadczyło przemocy więcej niż raz, natomiast co dziewiąty (11%) wielokrotnie doświadczał przemocy (TNS OBOB 2007 rok). 12% Polaków przyznaje, że "alkoholizm i pijaństwo" powodują, że "kilka razy w miesiącu i częściej" w rodzinie dochodzi do konfliktów (CBOS 2009 rok). 4% Polaków przyznaje się do krzywdzenia swoich dzieci będąc pod wpływem alkoholu (TNS OBOB 2008 rok). Należy pamiętać, że przemoc domowa wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków. W związku z tym posiadane dane mogą nie w pełni odzwierciedlać rzeczywistą skalę zjawiska przemocy w rodzinie.

W statystykach policyjnych w 2009 roku 79 811 kobiet (60%) i 11 728 (8,8%) mężczyzn zostało zarejestrowanych jako osoby doznające przemocy w rodzinie (pozostałe 32% ofiar stanowiły dzieci). Biorąc pod uwagę osoby stosujące przemoc, zdecydowaną większość stanowią mężczyźni (94,9%), kobiety stanowią 4,8%.

W 2009 roku 66% sprawców przemocy wobec najbliższych było w chwili popełnienia czynu pod wpływem alkoholu.

Na podstawie badań opinii publicznej można stwierdzić, że co trzeci Polak przynajmniej raz doznał przemocy ze strony najbliższych (TSN OBOB 2007r.). W 2008r. policja przeprowadziła ponad 86 tys. interwencji w sytuacjach przemocy w rodzinie, podczas których stwierdzono, że ponad 71% osób krzywdzących swoich najbliższych było pod wpływem alkoholu. Z badań wynika, że 2/3 uzależnionych mężczyzn to sprawcy przemocy, a wśród uzależnionych i współuzależnionych kobiet – 2/3 to ofiary przemocy.

Gminę Borek Wlkp. zamieszkuje 7765 osób. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe):

- przeciętnie osoby uzależnione stanowią ok. 2% populacji, czyli ok. 154 w naszej gminie,
- dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice), stanowią ok. 4% populacji, czyli ok. 310 w naszej gminie,
- dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików stanowią również ok. 4% populacji, czyli ok. 310 w naszej gminie,
- liczbę osób pijących szkodliwie szacuje się na ok. 5-7% całej populacji, tj. ok. 388-543 w naszej gminie.

W 2011 roku z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Borku Wlkp. skorzystało 10 rodzin (18 osób), w których występuje problem alkoholowy. Natomiast w I półroczu 2012 r. skorzystało 10 rodzin (24 osoby) – dane ze sprawozdania MIPS-03 Sprawozdania półroczne i roczne z udzielanych świadczeń pomocy społecznej za 2010 r. oraz I-VI 2011r.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie użycia urządzeń kontrolno-pomiarowych do badania na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu przez Posterunek Policji w Borku Wlkp.

	2010 rok	2011 rok (do dn.01.12)
Kontrole drogowe:	273	255
- nietrzeźwi	22	28
- w stanie po użyciu	7	2
Badania prewencyjne (interwencje)	148	193

domowe i publiczne, czynności procesowe na prośby osób		
--	--	--

Problemy związane z alkoholem znajdują się w polu zainteresowania wielu służb i instytucji, począwszy od placówek edukacyjno-wychowawczych, poprzez służbę zdrowia, pomoc społeczną, aż do instytucji strzegących porządku publicznego i przestrzegania prawa. Wprawdzie każda z nich zajmuje się innym aspektem zjawiska, to współpraca między nimi może znacznie podnieść efektywność działań każdej z nich.

Zasoby gminy Borek Wlkp.:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny
- Punkt Konsultacyjny,
- placówki oświatowe,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Miejski,
- Posterunek Policji w Borku Wlkp.,
- Parafialny Zespół Caritas.

§ 2

Podstawowe cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Podstawowym celem Gminnego Programu Profilaktyki jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszanie rozmiarów już istniejących negatywnych zjawisk związanych ze spożyciem alkoholu oraz przemocą w rodzinie.

§ 3

Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- I. Zwiększenie dostępności i skuteczności terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych poprzez: zaplanowana kwota: 7 600 zł
 1. Działalność punktu konsultacyjnego, którego zadaniem jest diagnozowanie problemów całej rodziny i zaplanowanie pomocy dla wszystkich jej członków (dorosłych i dzieci).
 2. Wspieranie środowisk wzajemnej pomocy.

3. Ułatwianie kontaktu z placówkami zajmującymi się problematyką uzależnień.
4. Współpraca z podmiotami tworzącymi system pomocy ofiarom przemocy domowej w ramach Ogólnopolskiego Pomocy Pogotowia Dla Ofiar Przemocy Domowej „Niebieska Linia”.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie zaplanowana kwota: 60 500 zł

1. Zwiększanie skuteczności interwencji prawno-administracyjnych wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny spowodowanych przez picie alkoholu. Zwiększenie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej dla członków tych rodzin.
2. Świadczenie specjalistycznej pomocy w punkcie konsultacyjnym.
3. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu:
 - przeprowadzanie rozmów i wywiadów środowiskowych,
 - kierowanie na badania przez biegłych (psychologa i psychiatrę) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego,
 - współpraca z kuratorami sądowymi wykonującymi nadzór nad osobami poddanymi leczeniu na podstawie orzeczenia sądowego,
 - kierowanie do sądu wniosków o wszczęcie postępowania sądowego w sprawach zastosowania leczenia przymusowego.
4. Dofinansowanie programów terapeutycznych dla uzależnionych i współuzależnionych oraz wsparcie programów terapii DDA.
5. Dofinansowanie działalności specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.
6. Finansowanie działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych, w tym wyposażenie w sprzęt oraz finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w tych zajęciach.
7. Dofinansowanie profilaktycznych i terapeutycznych obozów, kolonii, półkolonii, zimowisk dla dzieci i młodzieży.
8. Zakup sprzętu służącego zagospodarowaniu czasu wolnego.

9. Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym oraz przeszkolenie kadry pracującej w placówkach udzielających pomocy rodzinom, w których jest przemoc.
10. Finansowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, rozpoznawania przeciwdziałania przemocy, szkolenia dla przedsiębiorców i sprzedawców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.
11. Dostarczanie niezbędnej wiedzy o FAS (Płodowy Zespół Alkoholowy) psychologom, pedagogom, terapeutom oraz wszystkim, którzy zajmują się pomocą dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych , w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych zaplanowana kwota: 17 400 zł

- 1) Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
- 2) Podejmowanie działań edukacyjnych przeznaczonych dla rodziców.
- 3) Dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie organizowanych m.in. dla nauczycieli, pedagogów, psychologów, pracowników pomocy społecznej, policji.
- 4) Działania polegające na organizacji festynów, imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia.
- 5) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych mających na celu ograniczenie dostępności alkoholu nieletnim.
- 6) Wzbogacanie oferty pozalekcyjnych zajęć sportowych w celu utrwalenia wzorca aktywnego spędzania czasu wolnego, tworzenie warunków do realizacji tych form (w tym obozy sportowe).
- 7) Udział w lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych tematycznie związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przemocą w rodzinie.

- 8) Zakup i rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych.
- 9) Organizowanie programów oraz przedstawień profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
- 10) Prowadzenie stałego medialnego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień – m.in. w Magazynie Samorządowym.

IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

1. Wspieranie i powierzanie niektórych zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych organizacjom pozarządowym- pod warunkiem, że w statucie tej organizacji znajdują się zapisy określające jej zaangażowanie w sprawy związane z rozwiązywaniem problemów uzależnień.

V. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

1. W przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych Gmina może podejmować interwencje oraz występować z aktem oskarżenia bezpośrednio do sądu z pominięciem prokuratora.

§ 4

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych zaplanowana kwota: 4 500 zł

1. Za udział w pracach GKRPA jej członkom przysługuje wynagrodzenie 50 zł brutto (zgodnie z listą obecności).
2. Za udział w kontroli przestrzegania przepisów dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych – 50 zł brutto.
3. Za przeprowadzenie rozmowy interwencyjno-motywacyjnej – 50 zł brutto.

4. Pełnienie dyżuru w związku z przeprowadzaniem rozmów interwencyjno-motywacyjnych – 30 zł brutto.

§ 5

Zasady finansowania realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Środki na finansowanie Programu pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i ujęte są w budżecie Gminy w dziale 851 „Ochrona zdrowia”, rozdział 85 154 „Przeciwdziałanie alkoholizmowi”.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2013

§ 1

Diagnostyka problemów narkomanii

Z badań ogólnopolskich przeprowadzonych w 2002 roku przez Sopocką Pracownię Badań Społecznych z inicjatywy Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii i Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wynika, że:

- okazjonalne używanie narkotyków wkroczyło w świat ludzi dorosłych;
- narkotyki pojawiają się przede wszystkim wśród osób do 24 roku życia, chociaż są również obecne w kategorii wiekowej 25-34 lata;
- dostępność narkotyków oceniana jest jako znaczna;
- co najmniej 175 tys. osób przynajmniej raz w roku siada za kierownicą po użyciu narkotyku;
- narkomanii są postrzegani przede wszystkim jako ludzie chorzy, wymagający leczenia i opieki;
- najbardziej popularnymi narkotykami są pochodne konopi (marihuana i haszysz), dane z ostatnich lat sygnalizują także wyraźny wzrost rozpowszechnienia heroiny do palenia, zwłaszcza w dużych miastach;
- liczbę narkomanów w Polsce oszacować można, na co najmniej 30.000 – 71.000 osób. Wyniki najnowszych badań przeprowadzonych przez fundację Centrum Badania Opinii Społecznej CBOS na zlecenie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii (Raport „Młodzież 2008”), świadczą, że w ostatnich latach mamy do czynienia ze zmniejszeniem się skali zażywania narkotyków przez uczniów. Jednym ze wskaźników opisujących problem używania narkotyków przez młodych ludzi jest obecność tego rodzaju środków w ich otoczeniu. W roku 2003 zapytano uczniów, czy w ich środowisku, wśród znajomych (kolegów/koleżanek) jest ktoś, kto zażywa narkotyki lub środki odurzające. Pytanie to powtórzono w sondażu w 2008r. Jego wyniki wskazują, że co drugi badany (52%) zna taką osobę, a pozostali (48%) odpowiadają przecząco. W 2003 roku 67% uczniów знаło kogoś używającego środków psychoaktywnych, a co trzeci badany (32%) nie miał takich

znajomych. Uzyskane wyniki świadczą o spadkowej tendencji w rozpowszechnieniu używania narkotyków wśród młodzieży szkolnej.

Także w kwestii osobistych doświadczeń z narkotykami odnotowano w roku 2008r. trend zniżkowy. W latach 1994–1996 wskaźnik uczniów eksperymentujących z narkotykami ustabilizował się na poziomie 10%. Dwa kolejne sondaże ujawniły wzrost liczby uczniów, którzy przyznali się do brania narkotyków w ciągu dwunastu miesięcy poprzedzających badanie: w roku 1999 było ich 18%, w 2003 – 24%. Sondaż z 2008r. pokazuje, że kontakt z narkotykami miało 15% uczniów, co oznacza 9-punktowy spadek wskaźnika.

W 2007 i 2008 roku Gmina Borek Wlkp. uczestniczyła w ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj trzeźwy umysł” podczas której przeprowadzono badania ankietowe młodzieży, dotyczące ich stosunku do zachowań ryzykownych i poznaniu ich opinii na temat środków uzależniających. Dzięki ankietom (dane ogólnopolskie) przeprowadzonym wśród uczniów klas piątych szkół podstawowych i drugich gimnazjów uzyskano informacje, że młodzież najczęściej sięga po używki z braku pomysłów zagospodarowania sobie czasu, jako ucieczkę od problemów. Ponadto inspiracją do sięgania po używki jest środowisko rówieśnicze, gdyż solidarność z kolegami i koleżankami nie pozwala na odważne mówienie „nie” w sytuacjach ryzykownych.

Niepokojące są wyniki badań dotyczące poziomu świadomości dzieci o szkodliwości palenia marihuany. Co siódmy ankietowany uczeń klasy piątej jest przekonany, że paląc marihuanę nie można uzależnić się od narkotyków.

Osoby używające narkotyków szkodliwie i uzależnione są szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym. Uzależnienie i towarzyszące mu problemy, w tym zachowania kryminogenne, bezdomność, wykluczenie z rynku pracy, niesatysfakcjonujące pełnienie ról społecznych, prowadzą do marginalizacji społecznej osób uzależnionych.

§ 2

Podstawowe cele Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Najważniejszym celem jest zapobieganie uzależnieniom oraz problemów związanych z używaniem narkotyków, dążenie do likwidacji aktualnie istniejących poprzez kreowanie lokalnej polityki w oparciu o założenia ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Celem jest także podniesienie świadomości społeczeństwa o skutkach uzależnień oraz promocja zdrowego stylu życia wśród mieszkańców gminy Borek Wlkp.

§ 3

Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

- VI. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem:
4. Działalność punktu konsultacyjnego.
 5. Ułatwianie kontaktu z placówkami zajmującymi się problematyką uzależnień.
 6. Wspieranie inicjatyw społecznych promujących działalność profilaktyczną w zakresie przeciwdziałania narkomanii.
- VII. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej: 5 500 zł
5. Zwiększanie skuteczności interwencji prawno-administracyjnych wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny spowodowanych przez zażywanie narkotyków. Zwiększenie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej dla członków tych rodzin.
 6. Świadczenie specjalistycznej pomocy w punkcie konsultacyjnym.
 7. Organizacja czasu wolnego, w szczególności podczas ferii letnich i zimowych skierowana do dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem (m.in. obozy, półkolonie, kolonie).
 5. Zakup sprzętu służącego zagospodarowaniu czasu wolnego.
 5. Finansowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania narkomanii.
- VIII. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych: 4 500 zł
- 11) Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
 - 12) Podejmowanie działań edukacyjnych przeznaczonych dla rodziców.

- 13) Dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą organizowanych m.in. dla nauczycieli, pedagogów, psychologów, pracowników pomocy społecznej, policji.
- 14) Działania polegające na organizacji festynów, imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia.
- 15) Wzbogacanie oferty pozalekcyjnych zajęć sportowych w celu utrwalenia wzorca aktywnego spędzania czasu wolnego, tworzenie warunków do realizacji tych form.
- 16) Udział w lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych tematycznie związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów narkomanii.
- 17) Zakup i rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych.
- 18) Organizowanie programów oraz przedstawień profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
- 19) Prowadzenie stałego medialnego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień – m.in. w Magazynie Samorządowym.

IX. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemu narkomanii:

6. Wspieranie i powierzanie niektórych zadań Gminnego Programu organizacjom pozarządowym- pod warunkiem, że w statucie tej organizacji znajdują się zapisy określające jej zaangażowanie w sprawy związane z rozwiązywaniem problemów uzależnień.

X. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

§ 4

Zasady finansowania realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

1. Środki na finansowanie Programu pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i ujęte są w budżecie Gminy w dziale 851 „Ochrona zdrowia”, rozdział 85 153 „Zwalczanie narkomanii”.